

नागरिक लगानी कोष

नागरिक एकाङ्क योजना सञ्चालन कार्यविधि नियमहरू, २०५२

प्रथम संशोधन मिति : २०५१।११।१५

दोश्रो संशोधन मिति : २०६५।

प्रस्तावना

नागरिक लगानी कोष (व्यवस्थापन) विनियमावली, २०४८ को विनियम १९ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी सञ्चालक समितिले यी नियमहरू बनाएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

१. यी नियमहरूको नाम “नागरिक एकाङ्क योजना सञ्चालन कार्यविधि नियमहरू, २०५२” रहेको छ ।
२. यी नियमहरू कोषले सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गरी तोकेको मितिदेखि प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा :

विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा, यी नियमहरूमा :

- (क) “कोष” भन्नाले नागरिक लगानी कोष ऐन, २०४७ बमोजिम संस्थापना भएको नागरिक लगानी कोष सम्भन्तु पर्छ ।
- (ख) “ऐन” भन्नाले नागरिक लगानी कोष ऐन २०४७ सम्भन्तु पर्छ ।
- (ग) “विनियम” भन्नाले नागरिक लगानी कोष (व्यवस्थापन) विनियमावली, २०४८ सम्भन्तु पर्छ ।
- (घ) “एकाङ्क योजना” भन्नाले यी नियमहरू बमोजिम कोषले सञ्चालन गरेको नागरिक एकाङ्क योजना संभन्तु पर्छ ।
- (ङ) “एकाङ्क पूंजी कोष” भन्नाले नियम ४ बमोजिमको एकाङ्क पूंजीकोष सम्भन्तु पर्दछ ।
- (च) “अंकित मूल्य” भन्नाले एकाङ्क योजना अन्तरगत जारी गरिएको एकाङ्कको एकाङ्क प्रमाणपत्रमा उल्लेख भएको मूल्य सम्भन्तु पर्छ ।

- * (छ) “एकाङ्क” भन्नाले नागरिक एकाङ्क योजनाले एकांक योजना अन्तर्गत जारी गरेको एकांकलाई सम्झनु पर्दछ । अवस्था अनुसार सो शब्दले एकांकको सावा तथा व्याज समेतलाई जनाउने छ ।
- * (ज) “एकाङ्क प्रमाणपत्र” भन्नाले एकाङ्क योजनामा सावा लगानी गर्ने डिपोजिटरी लगानीकर्तालाई सो लगानीको प्रमाण स्वरूप दिइने प्रमाणपत्र सम्झनु पर्छ ।
- (झ) “एकाङ्कवाला” भन्नाले एकाङ्क प्रमाणपत्रमा स्वामित्व भएको व्यक्ति सम्झनु पर्छ ।
- (ञ) “व्यक्ति” भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम संस्थापित फर्म, कम्पनी वा संगठित संस्थालाई समेत जनाउँछ ।
- * (ट) “व्याज” भन्नाले एकांक योजनाको रकमको लगानीबाट आर्जित आयमा ऐन तथा विनियममा तोकिए बमोजिमको संचालन खर्च तथा व्यवस्थापन शुल्क कट्टी गरी बाँकी रकम मध्येबाट कोषले तोकेबमोजिमको एकांकवालाहरूलाई दिइने वार्षिक व्याज खर्चलाई सम्झनु पर्छ र सो शब्दले पुरा वर्ष एकांक धारण नगरेका कारण आंशिक अवधिकालागि दिन गन्ती हिसावले दिइने व्याजलाई समेत जनाउने छ ।
- * (ठ) “खण्डित अवधिको व्याज” भन्नाले एकांकवालाले धारण गरेको एकांकको विक्री गर्दा वा खरीद गर्दाका दिन आर्थिक वर्षको शुरूदेखि सो एकांक विक्री गर्दाको वा खरीद गर्दाको अघिल्लो दिनसम्मको तोकिएको व्याजदरले दिनगन्तिका हिसावले गणना गरिएको व्याजलाई जनाउनेछ ।
- * (ड) “खरीद विक्री मूल्य” भन्नाले कोषले समय समयमा तोकेको व्याजदर अनुसार खरीद वा विक्री मितिका दिन हुने खण्डित अवधिको व्याज र सावाको कूल मूल्यलाई सम्झनु पर्छ ।
- (ढ) “आर्थिक वर्ष” भन्नाले प्रत्येक वर्ष श्रावण १ गतेबाट शुरू भई अर्को वर्षको आषाढ मसान्तमा समाप्त हुने एक वर्षको अवधिलाई सम्झनु पर्छ ।
- (ण) “तोकिएको” वा “तोकिए बमोजिम” भन्नाले कोषले समय समयमा सार्वजनिक रूपमा सूचना प्रकाशित गरी तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्झनु पर्छ ।
- * (त) “वितरण भएको एकाङ्कको संख्या” भन्नाले सावा बराबरको अंकित मूल्यमा विक्री वितरण भई एकाङ्क पूंजी कोषबाट खरीद नभई बाँकी रहेका एकाङ्कको जम्मा संख्यालाई जनाउँदछ ।

३. नागरिक एकाङ्क योजनाको सञ्चालन :

- (१) कोषले नागरिक एकाङ्क योजना, २०५२ को नामबाट एक एकाङ्क योजना संचालन गर्नेछ ।

* दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधन गरिएको ।

* दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधन गरिएको ।

* प्रथम संशोधनलाई दोश्रो संशोधनबाट पुनः संशोधन गरिएको ।

- (२) नागरिक लगानी कोष ऐन, २०४७ तथा विनियममा भएको व्यवस्था अनुसार रही कोषले अन्यथा व्यवस्था गरेकोमा बाहेक यो योजना अविच्छिन्न रूपमा संचालन हुनेछ ।
- (३) प्रत्येक एकाङ्कको अंकित मूल्य रु.१००/- (एक सय) हुनेछ ।
- (४) कोषले आवश्यकता अनुसार एकाङ्कलाई एकिकरण वा पृथकीकरण गर्न सक्नेछ ।
- (५) कोषले एकाङ्क निष्काशन गर्दा पहिलो दुई महिनासम्म अंकित मूल्यमा निष्काशन गर्नेछ ।
- * (६) उपनियम (५) मा उल्लेखित समयभन्दा पछि एकाङ्क निष्काशन तथा बिक्री वितरण गर्दा कोषले बिक्री वितरण भएका दिनसम्मको खण्डित अवधिको व्याज तथा सावाको कुल मूल्यमा बिक्री गर्नेछ ।
- * (७) एकाङ्क योजना अन्तर्गत लगानी गर्ने सबै एकाङ्कवालाको आफूले लगानी गरेको सावा रकम र खण्डित अवधिको व्याजको जम्मा रकम बराबर मात्र एकाङ्क पूजी कोषमा हक हुनेछ ।
- * (८) कोषले यस योजना अन्तर्गत एकाङ्क जारी गर्दा लगानीकर्ताले गर्नुपर्ने न्यूनतम सावाको रकम तोकीदिन सक्नेछ र त्यस्तो न्यूनतम अंक एकाङ्क खरिद गर्न आव्हान गरिएको सूचनामा उल्लेख गरिनेछ ।
- * (९) एकाङ्कवालालाई वार्षिक रूपमा दिइने व्याजदर कोषले समय समयमा तोके बमोजिम हुनेछ । कोषले लगानीकर्तालाई सार्वजनिक सूचना वा अन्य माध्यमबाट त्यसरी तोकिएको व्याजदर सम्बन्धमा जानकारी गराउने छ ।

* ४. एकाङ्क पूजी कोष :

नागरिक लगानी कोषले बिज पूजीको रूपमा गरेको लगानीको रकम, लगानीकर्ताले एकाङ्क खरिद गरेबापत जम्मा गरेको सावा रकम र एकाङ्क पूजी कोषको लगानीबाट आर्जित आयमा संचालन खर्च, व्यवस्थापन शुल्क तथा एकाङ्कवालालाई दिनुपर्ने व्याज भुक्तानी गरी बाँकी रहेको जगेडा समेत समावेश गरी एकाङ्क पूजी कोष रहनेछ ।

५. एकाङ्क बिक्री :

- (१) कोषले सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गरी एकाङ्क खरिद गर्न सर्वसाधारणलाई आव्हान गर्नेछ ।
- * (२) उप-नियम (१) बमोजिम एकाङ्क खरिद गर्न आव्हान गर्दा एकाङ्कको निमित्त दरखास्त दिने स्थान, दरखास्त साथ जम्मा गर्नुपर्ने सावा रकम, प्रथम चरणमा बिक्री खुल्ला

* दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधन गरिएको ।

* दोश्रो संशोधनद्वारा थप गरिएको ।

रहने अवधि र एकाङ्क वितरण गरिने मिति समेत खुलाई सूचना प्रकाशित गर्नु पर्नेछ ।

- (३) उप-नियम (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि कोषले एकाङ्क बिक्रीको लागि निर्धारित संख्याको लागि दरखास्त प्राप्त भएमा तोकिएको समय सम्मको लागि बिक्री कार्य स्थगित वा बन्द गर्न सकिनेछ ।

६. एकाङ्कको निमित्त दरखास्त :

- (१) कोषद्वारा जारी गरिएको एकाङ्क खरिद गर्न चाहने व्यक्तिले कोषले तोके बमोजिमको ढांचामा कोष वा कोषले तोकेको दरखास्त संकलन केन्द्रमा दरखास्त दिनु पर्नेछ ।
- * (२) उप-नियम (१) बमोजिम दरखास्त दिंदा नियम ५ को उप-नियम (१) बमोजिमको सूचनामा तोकिए बमोजिमको सावा तथा खण्डित अवधिको व्याज रकम समेत पठाउनु पर्नेछ ।
- (३) एकाङ्क खरिद गर्ने व्यक्तिले दरखास्त दिंदा आफ्नो शेषपछि एकाङ्कको हकदार हुने व्यक्ति इच्छयाउन सक्नेछ । तर नावालकको संरक्षक भई दरखास्त दिने व्यक्तिले त्यसरी हकवाला इच्छयाउन पाउने छैन ।
- (४) संगठित संस्थाहरूले दरखास्त दिंदा दरखास्त साथ संगठित संस्थाको दर्ता प्रमाणपत्र र एकाङ्क खरिद गर्ने सम्वन्धमा गरिएको निर्णयको प्रतिलिपि पेश गर्नुपर्छ ।

७. दरखास्तको अस्वीकृत हुनसक्ने :

- * (१) एकाङ्क बिक्री बन्द वा स्थगित राखिएका बखत प्राप्त भएका वा रीत नपुऱ्याई दिएका वा साँवा रकम नपुग भएका दरखास्त कोषले अस्वीकृत गर्न सक्नेछ । त्यसरी दरखास्त अस्वीकृत भएमा सोको जानकारी दरखास्तवालालाई दिई निजले दरखास्तसाथ जम्मा गरेको रकम फिर्ता गरिनेछ ।
- (२) कोषले दरखास्त दिने अन्तिम मितिको २ महिनाभित्र दरखास्त अस्वीकृत गरेको जानकारी नपठाएको अवस्थामा दरखास्त स्वीकृत भएको मानिनेछ ।

८. एकाङ्क प्रमाणपत्रको वितरण :

- (१) नियम ७ बमोजिम दरखास्त अस्वीकृत भएकोमा बाहेक दरखास्तवालालाई दरखास्त दिने अन्तिम दिनको बढीमा २ महिनाभित्र एकाङ्क प्रमाण(पत्र दिइनेछ ।
- * (२) उप-नियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि कुनै एकाङ्कवालाले एकाङ्क प्रमाणपत्र नलिई आफूले खरिद गरेको एकाङ्कबापत जम्मा गरेको रकमको हिसाब एकाङ्कको सावा तथा आर्जित व्याजलाई लगानी खाताको रूपमा राख्न सक्नेछ । त्यसरी खाताको रूपमा राखिएको लगानीको प्रमाणित विवरण कोषले सम्वन्धित एकाङ्कवालालाई उपलब्ध गराउनेछ ।

* दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधन गरिएको ।

- (३) उप-नियम (२) अनुसार हिसाब खाता राख्ने भएमा सो कुरा एकाङ्क खरिद गर्दाको समयमा नै दरखास्तमा उक्त कुरा उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

९. कोषले लगानी गर्नुपर्ने :

- (१) कोषले एकाङ्कको बिक्री प्रारम्भ गर्नु अघि एकाङ्क पूंजी कोषमा विज पूंजीको रूपमा एकमुष्ट रकम रु.५०,००,०००/- (पचास लाख) लगानी गर्नेछ ।
- (२) कोषले यसरी गरेको लगानीलाई अन्य एकाङ्कवालाहरूले एकाङ्कमा गरेको लगानी सरह मानिनेछ ।

१०. एकाङ्कवालाको दर्ता किताब :

- (१) कोषले एकाङ्कवालाको देहाय बमोजिमको विवरण खोली अनुसूची ३ बमोजिमको ढाँचामा एकाङ्कवालाको दर्ता किताब खडा गरी राख्नेछ ।
- क) एकाङ्कवालाको नाम र ठेगाना ।
- *ख) एकाङ्कवालाले लिएको एकाङ्कको क्रम संख्या, कूल एकाङ्क संख्या र सावा रकमको विवरण ।
- ग) एकाङ्कवालाले एकाङ्क लिएको मिति र निजले आफ्नो स्वामित्वमा राखेको अवधि ।
- (२) कुनै एकाङ्कवालाले आफूले लिएको एकाङ्क धितोबन्धक दिएमा वा बिक्री गरी वा अन्य कुनै व्यहोराले हक छोडीदिएको कारणले एकाङ्कको स्वामित्व परिवर्तन भएमा दाखिल खारेज गरी कोषले एकाङ्कवालाको अभिलेख अध्यावधीक बनाई राख्नेछ ।
- (३) कुनै एकाङ्कवालाले एकाङ्क खरिद गर्दा पेश गरेको नाम, थर, ठेगाना वा अन्य कुनै विवरण परिवर्तन भएमा सो व्यहोरा दर्ता किताबमा जनाउन कोषलाई सूचना गर्नुपर्ने छ र त्यस्तो सूचना प्राप्त भएमा कोषले आवश्यक जाँचबुझ गरी त्यस्तो विवरण सच्याउनेछ ।
- (४) एकाङ्कवालाको दर्ता किताब कुनै एकाङ्कवालाले हेर्न चाहेमा रु.५/- दस्तूर तिरी कार्यालय समयभित्र कोषको कार्यालयमा हेर्न सकिनेछ ।
- (५) उप-नियम (४) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि कोषले सार्वजनिक रूपमा सूचना प्रकाशित गरी एकाङ्कवालाको दर्ता किताब हेर्न निश्चित अवधिको लागि बन्द गर्न सक्नेछ ।
- तर यसरी बन्द गरिने अवधि वर्षभरिमा पटक-पटक गरी वा एकैपटक ४५ (पैतालीस) दिनभन्दा बढी हुनेछैन ।

११. एकाङ्क प्रमाणपत्रमा हक :

* दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधन गरिएको ।

- (१) कोषले खडा गरी राखेको एकाङ्कवालाको दर्ता किताबमा जसको नाम दर्ता भएको छ कोषले एकाङ्कको हकदार उसैलाई मान्नेछ र एकाङ्कका सम्बन्धमा कुनै पनि रकम, सूचना वा जानकारी निजलाई दिइएमा एकाङ्कवालाले प्राप्त गरेको मानिनेछ ।
- (२) एकभन्दा बढी व्यक्तिले संयुक्त रूपमा एकाङ्क खरिद गरेकोमा एकाङ्क प्रमाणपत्रमा सबभन्दा पहिले जसको नाम लेखिएको छ, उसलाई एकाङ्कका सम्बन्धमा कुनै पनि रकम सूचना वा जानकारी दिइएमा एकाङ्कवालालाई दिएको मानिनेछ ।
- (३) एकाङ्कवालाको मृत्यु भएको अवस्थामा एकाङ्कवालाले आफ्नो मृत्युपश्चात् कसैलाई एकाङ्कको हक हस्तान्तरण हुने गरी इच्छासहितकोमा निजको नाममा एकाङ्कको स्वामीत्व हस्तान्तरण हुनेछ र कसैलाई पनि इच्छयासहितको रहेनछ भने त्यस्तो एकाङ्कमा कानून बमोजिमको हकवालाको हक हुनेछ ।

१२. एकाङ्कको हस्तान्तरण :

कोषद्वारा दिइएको एकाङ्क प्रमाणपत्र प्रचलित कानूनको रीत पुऱ्याई धितो बन्धक राख्न, बिक्री गर्न वा अन्य कुनै व्यहोराले हक छोडीदिन सकिनेछ ।

१३. एकाङ्क हस्तान्तरणको दर्ता :

- (१) कुनै एकाङ्कवालाले एकाङ्क प्रमाणपत्र धितोबन्धक दिएमा त्यसरी धितोबन्धक दिएको व्यहोरा दर्ता किताबमा जनाउन सम्बन्धित लिखत र एकाङ्क प्रमाणपत्र संलग्न राखी कोषमा दरखास्त दिनु पर्नेछ ।
- (२) उप-नियम (१) बमोजिम दरखास्त प्राप्त भएमा कोषले दर्ता किताबमा धितो बन्धक रहेको व्यहोरा जनाई राख्नु पर्नेछ र एकाङ्कवालाले निखनेको जनाउ प्राप्त भएपछि धितो बन्धकको लगत कट्टी गरिदिनु पर्नेछ ।
- (३) कुनै एकाङ्कवालाले एकाङ्क बिक्री गरेमा वा अन्य कुनै व्यहोराले हक छोडीदिएमा सो लिने व्यक्तिले सम्बन्धित लिखत तथा एकाङ्क प्रमाणपत्र समेत संलग्न राखी कोषमा दरखास्त दिनु पर्नेछ । त्यस्तो दरखास्त प्राप्त भएमा कोषले आवश्यक जाँचबुझ गरी सो एकाङ्क प्राप्त गर्ने एकाङ्कवालाको नाम दर्ता किताबमा दर्ता गरिनेछ ।
- (४) कुनै एकाङ्कवालाको मृत्यु भई वा निजले आफ्नो जायजेथा साहूलाई दामासाही गराई वा कम्पनी वा संगठित संस्था विघटन भई वा अन्य कुनै कारणले एकाङ्क प्रमाणपत्रमाथि प्रचलित कानून बमोजिम अरू कसैको हक हुन आएमा सो कुराको प्रमाण राखी सो हक प्राप्त गर्ने व्यक्तिले कोषमा दरखास्त दिनु पर्नेछ र त्यस्तो दरखास्त पर्न आएमा कोषले आवश्यक जाँचबुझ गरी त्यस्तो एकाङ्कको नामसारी गरी दिनेछ ।
- (५) यी नियमहरूमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि एकाङ्कको धितो बन्धक वा एकाङ्क प्रमाणपत्र माथिको हकको सम्बन्धमा कुनै विवाद उत्पन्न भएमा अधिकार प्राप्त अदालतबाट अन्तिम निर्णय भएबमोजिम गरिनेछ ।

(६) एकाङ्क प्रमाणपत्र नामसारी वा दाखिल खारेज गर्न वा दर्ता किताबमा धितो बन्धक जनाउन रु.१०/- दस्तूर बुझाउनु पर्नेछ ।

१४. एकाङ्क प्रमाणपत्रको नक्कल दिने :

- (१) कुनै एकाङ्कवालाले प्राप्त गरेको एकाङ्क प्रमाणपत्र हराएमा, चोरीएमा, च्यातिएमा वा अन्य कुनै कारणले नासिएमा सोको कारण सहित प्रतिलिपिको निमित्त कोषमा दरखास्त दिनु पर्नेछ ।
- (२) उप-नियम (१) बमोजिम दरखास्त प्राप्त भएमा कोषले आवश्यक जांचबुझ गरी एकाङ्कवालालाई रु.१०/- दस्तूर लिई एकाङ्क प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि दिनेछ ।

१५. एकाङ्क प्रमाणपत्र सुचिकरण :

*कोषले एकाङ्क प्रमाणपत्रलाई धितोपत्र सम्बन्धि ऐन, २०६३ बमोजिम सूचीकरण गराउन सक्नेछ ।

१६. एकाङ्क योजनाको हिसाब किताब र खाताबन्दी :

- * (१) एकाङ्क योजना अन्तर्गत प्राप्त सावा रकम, सो रकमको लगानीबाट प्राप्त सम्पत्ति र आर्जित आय, सो योजना अन्तर्गत ग्रहण गरिएको धितोपत्र तथा ती धितोपत्रहरूको खरिद बिक्रीबाट भएको नाफा-नोक्सान आदि स्पष्ट देखिने गरी मान्यता प्राप्त लेखा प्रणाली अनुसार एकाङ्क योजनाको छुट्टै हिसाब राखिनेछ ।
तर यसरी हिसाव राख्दा कोषले योजनाको आयमा योजनाको संचालन खर्च, व्यवस्थापन शुल्क तथा नियम १८ बमोजिम तोकिएको व्याजबाहेक अन्य शीर्षकमा खर्च लेख्न पाउने छैन । व्यवस्थापन शुल्क योजनाको खुद सम्पतिको १.५ प्रतिशत भन्दा बढि हुने छैन ।
- (२) एकाङ्क योजना सम्बन्धी सम्पूर्ण दायित्व सोही योजनाबाट व्यहोरिनेछ र अन्य कुनै दायित्व एकाङ्क योजनाबाट व्यहोरिने वा यस योजनामा सारिने छैन ।
- (३) कोषले हरेक वर्ष आषाढ मसान्तमा एकाङ्क योजनाको हिसाब किताब तथा खाता बन्द गर्नेछ ।
- (४) कोषले आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ३ महिनाभित्र गत आर्थिक वर्षमा भएको एकाङ्क योजनाको कारोबार, त्यसको लगानी, त्यसमा आर्जित आय तथा त्यसबाट प्राप्त सम्पत्तिको विवरण सहित एकाङ्क योजनाको छुट्टै आय-व्यय हिसाब तथा वासलात तयार गर्नेछ । सो आय-व्यय हिसाब तथा वासलात न्यासधारी समितिको सदस्यहरूद्वारा प्रमाणित गराई राखिनेछ ।
- (५) उप-नियम (४) बमोजिम तयार गरिएको कारोबारको विवरण, आय-व्यय हिसाब तथा वासलात लगानीकर्ताहरूको जानकारीको निमित्त आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ४ महिनाभित्र नेपालको प्रमुख पत्र-पत्रिकामा प्रकाशित गरिनेछ ।
- (६) उप-नियम (५) बमोजिम आय-व्यय विवरण तथा वासलात प्रकाशन गर्नु अघि त्यस्तो विवरण, हिसाब तथा वासलात लेखापरीक्षण भईसकेको हुनुपर्ने छ ।

* दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधन गरिएको ।

- (७) उप-नियम (५) बमोजिम प्रकाशित गरिने विवरणको अतिरिक्त कोषले एकाङ्क योजनाको कारोबार र आय-व्ययसम्बन्धी विवरण एकाङ्कवालाको जानकारीको लागि प्रत्येक ६६ महिनामा प्रकाशित गर्नेछ ।

१७. एकाङ्क योजनाको लेखापरीक्षण :

एकाङ्क योजनाको हिसाब किताब र श्रेस्ता मान्यता प्राप्त लेखापरीक्षकबाट लेखापरीक्षण गराइनेछ र लेखापरीक्षकको प्रतिवेदन सम्बन्धित एकाङ्कवालाले हेर्न चाहेमा उपलब्ध गराइने छ ।

*१८. ब्याज वितरण :

- १) कोषले आर्थिक वर्षको शुरूमा सो आर्थिक वर्षमा एकाङ्कवालाको सावाको अंकित मूल्यमा दिइने ब्याजदर निर्धारण गरी एकाङ्कवालालाई जानकारी दिनेछ ।
- (२) खण्डित अवधिको ब्याज हिसाब गर्दा खरिद बिक्री हुने दिनभन्दा अघिल्लो दिनसम्मको ब्याज हिसाब गरिने छ ।
- (३) उपनियम (१) बमोजिम दिइने ब्याज सो आर्थिक वर्ष सकिएको एक महिनाभित्र एकाङ्कवालालाई ब्याज भुक्तानी आदेशमार्फत भुक्तानी गरिने छ ।
- (४) उपनियम (१) वा (२) बमोजिम ब्याज भुक्तानी गर्दा प्रचलित कानून बमोजिम लाग्ने ब्याजकर कट्टा गरेर मात्र भुक्तानी गरिने छ ।
- (५) पाकेको ब्याज भुक्तानी नलगेका एकाङ्कवालालाई सो भुक्तानी गर्न बाकी रहेको ब्याजमा थप ब्याज दिइने छैन ।

१९. एकाङ्कको खरिद बिक्री :

- * (१) कोषले एकाङ्कको उचित मूल्यांकन र खरिद बिक्री कारोवारलाई तरलता तथा गतिशीलता प्रदान गर्न धितोपत्र सम्बन्धी ऐन, २०६३ को अधिनमा रही एकाङ्कको खरिद बिक्री गर्ने व्यवस्था मिलाउन सक्नेछ ।
- (२) उप-नियम (१) बमोजिम एकाङ्क खरिद बिक्रीका लागि कोषले आफै वा कोषले तोकेको बैंक वा वित्तीय संस्थाहरूमार्फत खरिद बिक्री गर्न सकिनेछ ।
- (३) कोषले एकाङ्क प्रमाणपत्रको प्रारम्भिक निश्काशन र वितरण भएको १ वर्षसम्म त्यस्ता एकाङ्कहरू पुनः खरिद नगर्ने गरी तोक्न सक्नेछ ।
- (४) यस नियममा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि उप-नियम (२) बमोजिम खरिद गरीएको एकाङ्क संख्या कूल निश्काशित एकाङ्क संख्याको ७५% (पचहत्तर प्रतिशत) भन्दा बढी भएमा कोषले बाँकी एकाङ्क समेत खरिद गरी लिई एकाङ्क योजनाको हिसाब बन्द गर्न सक्नेछ र त्यस्ता एकाङ्कवालाहरूलाई एकाङ्क कोषको संपत्तिको मूल्यको आधारमा भुक्तानी दिनेछ ।

* प्रथम संशोधनलाई दोश्रो संशोधनबाट पुनः संशोधन गरिएको ।

* दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधन गरिएको ।

(५) उप-नियम (४) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि, त्यसरी एकाङ्क योजना बन्द गरेपछि सोही नामबाट वा अन्य कुनै नामबाट कोषले एकाङ्क योजना सञ्चालन गर्न बाधा परेको मानिने छैन ।

* (६) यस नियममा जे सुकै कुरा लेखिएको भएता पनि धितोपत्र बजारमा सूचिकरण नभएसम्मका लागि कोषले तोकेको व्याज तथा सावाको अंकित मूल्यमा खरीद विक्री गरिनेछ ।

२०. एकाङ्क योजनाको सम्पत्तिको मूल्याङ्कन :

• योजनाको पारदर्शिता तथा लगानीकर्ताकालागि आवश्यक आर्थिक सूचना प्रवाह गर्न नागरिक लगानी कोषले नागरिक एकाङ्क योजनाको मूल्याङ्कन गर्दा योजनाको खूद सम्पत्तिको आधारमा गर्नेछ । त्यसरी मूल्य निर्धारण गर्दा देहायका कुराहरूलाई समेत आधारमा लिई मूल्याङ्कन गरिनेछ :

(क) एकाङ्क योजनाको पूंजी कोषको लगानीमा प्राप्त भएको वा हुने भएको व्याज वा मुनाफा ।

(ख) एकाङ्क योजना अन्तरगतका सम्पत्तिहरूको मूल्य वृद्धि तथा ह्रास कट्टी ।

(ग) एकाङ्क योजनामा प्राप्त वचत पूंजीको लगानीको सम्भावित जोखिम वा नोक्सानी ।

♥ (२) एकांक धितोपत्र बजारमा सूचिकरण भएका बखत योजनाको सम्पत्तिको वार्षिक अवस्था सार्वजनिक सूचना जारी गरिने छ ।

*२२. एकाङ्क योजनाको सम्पत्तिको मूल्याङ्कन :

(१) एकाङ्कको खरीद विक्री मूल्य धितोपत्र बजारमा सूचिकरण भएका बखत बजारमा तोकिए बमोजिम र त्यसरी सूचिकरण हुन नसकेसम्म परल मोलमा खरीद विक्री हुने छ ।

(२) खरीद वा विक्री गर्दा सो भन्दा अघिल्लो दिनसम्मको खण्डित अवधिको व्याज लिइने वा खण्डित अवधिको व्याज दिइने छ ।

२३. लगानी नीति :

(१) कोषले एकाङ्क योजना अन्तरगत प्राप्त पूंजीलाई लगानी गर्दा लगानीको सुरक्षा, तरलता तथा त्यसमा प्राप्त हुने लाभांश वा प्रतिफल समेतलाई ध्यानमा राखी अधिकतम आय आर्जन हुने गरी लगानी प्रवन्ध गर्ने नीति लिनेछ ।

* दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधन गरिएको ।

♥ दोश्रो संशोधनद्वारा थप गरिएको ।

(२) उप-नियम (१) बमोजिम एकाङ्क पूंजी कोषको पूंजी लगानी गर्दा कोषले देहाय बमोजिमका क्षेत्रहरूमा लगानी गर्नेछ :

*क) नेपाल सरकारले जारी गरेको वा नेपाल सरकारको जमानतमा जारी भएको ऋणपत्र वा धितोपत्र खरिद गर्ने ।

ख) कम्पनी (पब्लिक) वा संगठित संस्थाले जारी गरेको शेयर, डिभेन्चर, वण्ड वा त्यस्तै अन्य धितोपत्रहरू खरिद गर्ने ।

ग) धितोपत्रको प्रत्याभूति गर्ने ।

घ) ब्रिज फाइनासिङ्ग गर्ने ।

ङ) बैंक वा वित्तीय संस्थासंग मिली समयकालीन कर्जामा लगानी गर्ने ।

च) मुद्रा बजारको साधनहरूमा लगानी गर्ने ।

♥छ) बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमा मुद्दती वा अन्य निक्षेपमा लगानी गर्ने ।

(३) उप-नियम (२) बमोजिम कम्पनी वा संगठित संस्थाको धितोपत्रमा लगानी गर्दा देहाय बमोजिम मात्र लगानी गरिनेछ :

क) एकाङ्क पूंजी कोषबाट कुनै संगठित संस्थाको धितोपत्रहरूमा लगानी गर्दा वा प्रत्याभूति गर्दा वा ब्रिज फाइनान्सीङ्ग गर्दा उक्त संगठित संस्थाको पूंजीको १५ प्रतिशत वा एकाङ्क पूंजी कोषमा जम्मा भएको पूंजीको १० प्रतिशतमा नबढ्ने गरी जुन घटी हुन्छ सो मा नबढ्ने गरी लगानी गरिनेछ ।

♣ख) एकाङ्क पूंजी कोषबाट सोभै वा अन्य बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूसंग मिली समयकालीन कर्जा उपलब्ध गराउने भएमा ऋणी संगठित संस्थाको कूल स्थिर जेथाको ५० प्रतिशत वा एकाङ्क पूंजी कोषमा जम्मा भएको रकमको २० प्रतिशतमा नबढ्ने गरी जुन घटी हुन्छ सो मा नबढ्ने गरी लगानी गरिनेछ ।

ग) माथि (क) र (ख) बमोजिम कुनै संगठित संस्थालाई सुविधा प्रदान गर्ने भएमा त्यसरी लगानी, प्रत्याभूति, ब्रिज फाइनान्सिङ्ग तथा समयकालीन कर्जा समेत गरी कोषमा जम्मा भएको रकमको २० प्रतिशतमा नबढ्ने गरी लगानी गर्न सकिनेछ ।

♣घ) माथि (क), (ख) र (ग) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि नेपाल सरकारको धितोपत्र वा संगठित संस्थाले जारी गरेको पूर्ण सुरक्षित ऋणपत्र र डिभेन्चर वा नेपाल राष्ट्र बैंकबाट मान्यता प्राप्त मुद्रा बजारसम्बन्धी वित्त

* दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधन गरिएको ।

♥ दोश्रो संशोधनद्वारा थप गरिएको ।

पत्र वा सो सम्बन्धी कागजात वा बैंक तथा वित्तिय संस्थाहरूको निक्षेपमा आवश्यकता अनुसार रकम लगाउन, सापटी दिन वा लगानी गर्न सकिनेछ ।

- (४) उप-नियम (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि कोषले आवश्यक देखेमा न्यासधारी प्राविधिक उपसमितिसंग परामर्श गरी उच्चतम व्याज वा लाभांश प्राप्त हुनसक्ने अन्य क्षेत्रमा समेत लगानी गर्न सक्नेछ ।

२४. न्यासधारी प्राविधिक उपसमिति :

- (१) कोषको सञ्चालक समितिले नागरिक एकाङ्क योजनाको दक्ष व्यवस्थापनको निमित्त न्यासधारीको रूपमा काम गर्न देहायका सदस्यहरू भएको एउटा न्यासधारी प्राविधिक उपसमिति गठन गर्नेछ :

क)	कोषको कार्यकारी निर्देशक	अध्यक्ष
ख)	कोषको सञ्चालक समितिले तोकेको एकजना संचालक	सदस्य
ग)	कोषको नागरिक एकाङ्क योजना इकाई र विभागको प्रमुख	सदस्य
घ)	पूँजीबजार तथा लगानी सम्बन्धमा विशेष ज्ञान भएका, तर कोषसंग प्रत्यक्ष सम्बन्ध नभएका व्यक्तिहरू मध्येबाट कोषका सञ्चालक समितीले तोकेका दुईजना व्यक्तिहरू	सदस्य

- (२) कोषको कार्यकारी निर्देशक यस योजनाको कार्यकारी न्यासधारी हुनेछ ।
- (३) उप-नियम (१) बमोजिम गठीत उपसमितिमा सदस्यहरूको पदावधि, सेवाका शर्त तथा पारिश्रमिक एवं सुविधाहरू संचालक समितिले तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

***२५. न्यासधारी प्राविधिक उपसमितिको काम, कर्तव्य र अधिकार :**

न्यासधारी प्राविधिक उपसमितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :

- (क) नागरिक एकाङ्क योजनाको दायित्व निर्धारण गर्ने र जारी गरिएका एकाङ्क प्रमाणपत्रहरू समर्थन गर्ने, एकांकको विभाजन तथा एकिकरण नीति तयार गरी कार्यान्वयन गराउने ।
- (ख) एकांकवालालाई वितरण गरिने वार्षिक व्याज दर निर्धारण गर्न कोषको संचालक समितिमा सिफारिस गर्ने ।
- (ग) नागरिक एकाङ्क योजना अन्तर्गतको सम्पत्तिको मूल्याङ्कन गर्ने, हिसाब किताब राख्ने, राख्न लगाउने र तिनीहरूको सुरक्षाको व्यवस्था गर्ने ।
- (घ) नागरिक एकाङ्क योजनाको हिसाब किताब राख्ने सम्बन्धमा नीति तय गर्ने ।

* दोश्रो संशोधनद्वारा संशोधन गरिएको ।

- (ड) नागरिक एकाङ्क योजना अन्तर्गतको आर्थिक कारोवारको हिसाव कोषको सञ्चालक समिति समक्ष सिफारिश गर्ने ।
- (च) नागरिक एकाङ्क योजनामा प्राप्त रकमको परिचालनको लागि लगानी नीति निर्धारण गर्ने र ढाँचा तोक्ने ।
- (छ) नागरिक एकाङ्क योजना अन्तर्गत भएको लगानीको निरन्तर अनुगमन गर्ने र मार्गदर्शन दिने ।
- (ज) नागरिक एकाङ्क योजनाको आय-व्यय तथा आर्थिक विवरणहरू स्वीकृत गर्ने ।
- (झ) नागरिक एकाङ्क योजनाको लेखापरीक्षण गराउने र लेखापरीक्षणबाट औल्याइएका बैरूजुहरू नियमित गरी गराई फरफारक गर्ने ।
- (ञ) नागरिक एकाङ्क योजना सम्बन्धमा प्रगति विवरणहरू प्रकाशित गर्ने ।
- ♥(ट) नागरिक एकाङ्क योजनाको व्यवस्थापन गर्ने सम्बन्धमा संचालक समितिले तोकिएका अन्य कामहरू गर्ने ।

२७. कोषले शर्तहरूमा परिवर्तन गर्न सक्ने :

- (१) कोषले एकाङ्क योजनाका शर्तहरू समय-समयमा थपघट गर्न वा परिवर्तन गर्न सक्नेछ र त्यसरी थपघट वा परिवर्तन गरिएका शर्तहरू यी नियमहरूमा परेसरह मान्य हुनेछन् ।
- (२) उप-नियम (१) बमोजिम शर्तहरूमा थपघट वा परिवर्तन गरेको कुरा कोषले लगानीकर्ताहरूको जानकारीको लागि नेपालको प्रमुख पत्र-पत्रिकामा प्रकाशित गर्नेछ ।

२८. बाधा अडकाऊ फुकाउने :

यी नियमहरूमा लेखिएको कुनै कुराले एकाङ्क योजनाको सञ्चालनमा कुनै बाधा अडकाऊ परेमा सो फुकाउने अधिकार कोषलाई हुनेछ ।

♥ दोश्रो संशोधनद्वारा थप गरिएको ।